

30e Nestlé
Prijs voor
Diëtetiek

2013
2014

NestléHealthScience
NOURISHING PERSONAL HEALTH

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
Voorwoord	4
Samenstelling van de jury	5
Simone Struyk en Annet van der Velden Nutritional Status in Nocturnal Hemodialysis: A Systematic Review.	6
Bo van Rooij Voedings- en supplementinname van zware en lichte roeiers: Een observationele survey naar de voedings- en supplementinname van roeiers van het Rowing Talent Center, Zuid-Holland.	8
Daniëlle Klaasen Motivational Interviewing: In hoeverre wordt het toegepast binnen de eerstelijns diëtetiek?	10

Niets uit deze brochure mag worden vermenigvuldigd, mits met nadrukkelijke toestemming van de auteur(s).

VOORWOORD

In deze bundel vindt u de samenvattingen van de drie beste scripties diëtetiek van 2014. Ze werden gekozen uit 7 scripties die door de hogescholen namens de studenten ingestuurd werden voor de Nestlé Prijs voor Diëtetiek. Deze prijs wordt dit jaar alweer voor de 30e keer uitgereikt. Het is extra leuk dat de prijswinnaars dit jaar van de hogeschool Groningen komen, want het is alweer meer dan 10 jaar geleden dat een scriptie van deze opleiding bekroond werd.

De winnende scriptie is een systematische review over een vrij specialistisch onderwerp. De jury vindt dat de studenten veel werk van hun onderzoek hebben gemaakt en dat ze een moeilijk onderwerp methodologisch goed en systematisch aangepakt hebben. Het onderwerp is relevant en de resultaten hebben daardoor toegevoegde waarde voor de diëtetiek. Ook de andere twee scripties behandelen een specifiek onderwerp dat relevant is voor de diëtetiek. De scriptie over de inname van roeiers is vooral interessant voor sportdiëtisten en de toepassing van motivational interviewing is toegesneden op de diëtetiek in de eerstelijns. Een specialistisch onderwerp biedt het voordeel dat het onderwerp goed uitgediept kan worden.

Ethische aspecten van het onderzoek waren de afgelopen jaren een steeds terugkomend punt van aandacht. De jury vindt dat ethische aspecten meer aandacht verdienen. Wettelijk is vastgesteld dat onderzoek bij mensen ethisch getoetst moet worden, bijvoorbeeld als het om interventies gaat of als de studie relatief belastend is voor de deelnemers. Dit geldt zeker voor onderzoek bij wilsonbekwamen zoals kinderen of psychiatrische patiënten. Er is ook een informed consent nodig, hetzij van de deelnemers zelf of van degenen die verantwoordelijk voor hen zijn. Dit moet worden beschreven in een ethische paragraaf in de scriptie, ook als het onderzoek slechts een deelonderzoek is van een groter onderzoek. De jury moet helaas constateren dat een ethische paragraaf nog vaak ten onrechte ontbreekt. Dit jaar hebben we een scriptie waarin een interventie werd beschreven bij kinderen niet beoordeeld, omdat het onderzoek niet ethisch getoetst werd. De jury vindt dat het de taak is van scriptiebegeleiders om hun studenten hierop te wijzen. Zij moeten checken of aan alle ethische vereisten is voldaan voordat een onderzoek of scriptie wordt goedgekeurd. Dit geldt in tweede instantie ook voor de hogescholen die een scriptie insturen voor een prijs.

Dit is mijn laatste jaar als jurylid en voorzitter. Niet omdat ik het niet meer leuk vind, integendeel, maar na vijf jaar is het tijd om plaats te maken voor vers bloed. Het was erg leuk om deel uit te maken van de jury en ook om de eerste vrouwelijke voorzitter te zijn. De volgende juryvoorzitter is weer een vrouw, namelijk mevrouw Saskia Kattemölle. Ik wens haar en de andere juryleden veel plezier bij het beoordelen van de scripties van volgend jaar, die dan uiteraard allemaal de ethische aspecten hebben meegenomen.

Namens de jury van de Nestlé Prijs voor Diëtetiek

Dr. Jeanne H.M. de Vries
Voedingskundige/diëtist
Wageningen Universiteit, Humane Voeding

SAMENSTELLING VAN DE JURY

Voorzitter

Dr. J.H.M. de Vries
Universitair docent en voedingskundige afd. Humane Voeding
Wageningen Universiteit

Mevr. Drs. C. Bolleurs
Beleidsmedewerker kwaliteit
Nederlandse Vereniging van Diëtisten

Mevr. J.C. Gijben
Diëtist
Dieet Compleet Hoorn

Mevr. S. Kattemölle-van den Berg
Diëtist en docent Voeding en Diëtetiek
Hogeschool van Arnhem en Nijmegen

Dr. Ir. H. Kruijenga
projectleider Ondervoeding
Stuurgroep Ondervoeding en diëtist-onderzoeker VUmc, VU Amsterdam

Dr. H.A. Koetse
Kinderarts Maag-Darm-Leverziekten
Beatrix Kinderkliniek Universitair Medisch Centrum Groningen

Dr. G.J.A. Wanten
MDL arts/bioloog
Radboud Universitair Medisch Centrum Nijmegen

Dr. J. Westerink
Internist-vasculair geneeskundige
Universitair Medisch Centrum Utrecht

NUTRITIONAL STATUS IN NOCTURNAL HEMODIALYSIS: A SYSTEMATIC REVIEW

Groningen

Simone Struyk & Annet van der Velden

Background:

Malnutrition is an important cause of excessive morbidity and mortality rates. Long-duration of hemodialysis sessions (nocturnal hemodialysis) has shown to improve clinical outcomes. Current knowledge regarding the long-term effect of nocturnal hemodialysis on nutritional issues remains limited. This systematic review investigated studies that have assessed various markers of nutritional status in patients on nocturnal hemodialysis. The aim of this systematic review was to give an overview of the current knowledge from published studies that investigated parameters of nutritional status in nocturnal hemodialysis, and analyze the effects mentioned (laboratory measurements, food intake and body composition).

Methods:

A comprehensive electronic search in Medline, EMBASE, Cinahl and The Cochrane Library was conducted between October 1st, 2013 and November 1st, 2013. Methods of analysis and inclusion criteria were specified in advance and a protocol was built for conduction of this systematic review. Full length articles published between 1990 and July 1st, 2013 that met the inclusion criteria were included in this review. Twelve studies were identified by two independent reviewers as relevant and included in this study. Due to an expected small number of randomized controlled trials (RCT's), there was no exclusion based upon methodology employed in the studies.

Results:

Data analysis indicates that nutritional status in nocturnal hemodialysis patients compared to patients receiving conventional hemodialysis remains unchanged, reaching to a slight improvement in laboratory measurements, food intake and body composition. A non-statistically significant improvement is found in energy and protein intake, serum albumin and PCR levels, and maintained values reaching to increasing values in BMI and dry body weight. Outcome measurements are pooled together and shown systematically in appendix V.

Conclusion:

The results of this systematic review indicate that nocturnal hemodialysis has a positive effect on the maintenance of nutritional status. A meta-analysis needs to be done to conclude the explicit effect of nocturnal hemodialysis on nutritional status.

Key Words:

(Nocturnal) hemodialysis, renal failure, kidneys, nutritional status, food intake, laboratory measurements, body composition.

VOEDINGS- EN SUPPLEMENTINNAME VAN ZWARE EN LICHTE ROEIERS

Den Haag

Bo van Rooij

Background:

Er is geen recent onderzoek naar de voedingsinname van roeiers. Het laatste onderzoek naar de voedingsinname van Nederlandse roeiers dateert uit 1989 (van Erp-Baart et al.). De koolhydraatinname van de roeiers bleek erg laag vergeleken met de hoeveelheid totaal vet.

Doel:

Het hoofddoel van dit onderzoek is om inzicht te krijgen in de voedings- en voedingssupplementinname van roeiers in Nederland. Ook wordt gekeken naar de verschillen tussen de inname van lichte en zware roeiers.

Methode:

De voedings- en supplementinname wordt in kaart gebracht met behulp van 24-hour recalls en dagvragenlijsten over supplementinname. Daarnaast wordt literatuuronderzoek gedaan naar de voedingsnormen voor sporters en naar de voormalige studies naar de voedingsinname van roeiers. Door middel van data-analyse wordt onderzocht in hoeverre de innames afwijken van de voedingsnormen. Ook wordt de precisie van de data getoetst.

Resultaten:

De onderzoekspopulatie bestond uit 28 deelnemers, 19 mannen (10 zwaargewicht, 9 lichtgewicht) en 9 vrouwen (allen zwaar). Er zijn vier voormalige studies gevonden naar de voedingsinname naar roeiers, deze zijn verspreid over 12 jaar. De zware mannelijke roeiers krijgen 4148 kcal binnen, de lichte mannen 3253 kcal en de zware vrouwen 2658 kcal.

De lichte mannen krijgen, op een paar uitzonderingen, per 100 kcal meer nutriënten binnen dan de zware heren. De gehele populatie gebruikt suppletie naast hun basisvoeding. De zware vrouwen consumeren gemiddeld de meeste supplementen per dag.

Conclusie:

Vanwege de precisie kan niet over elk nutriënt iets geconcludeerd worden, deze verschillen per groep. Geen van de groepen komt aan de minimum aanbeveling van koolhydraten voor duursporters. Alle groepen krijgen voldoende eiwitten binnen. De vetinname is voor alle roeiers aan de hoge kant in relatie tot de hoeveelheid koolhydraten. Bij een aantal micronutriënten scoren de groepen onder de norm, de conclusie dat er een tekort ontstaat kan echter niet worden getrokken. Uit de analyse kan geconcludeerd worden dat er veel verschillen zijn tussen zware en lichte roeiers op voedingsgebied. De hypothese dat lichte roeiers kwalitatief beter consumeren kan gedeeltelijk worden bevestigd.

Discussie en aanbevelingen:

Om een hogere precisie te scoren moeten er meer personen of metingen worden toegevoegd aan deze data. Bij vitamine A is de dag-tot-dag variatie van alle nutriënten het grootst, voor dit micronutriënt zouden de meeste metingen gedaan moeten worden om tot de juiste precisie te komen. Dit onderzoek kan nog worden afgenomen bij de nationale roeibond of bij een ander RTC. Daarnaast zou het onderzoeksmoment verplaatst kunnen worden naar tijdens het seizoen.

Met behulp van deze resultaten krijgen zowel de roeier als de begeleiders een beter beeld van de voedings- en supplementinname. Met de uitkomsten van dit onderzoek kunnen (sport)diëtisten de problemen met een roeidieet tackelen.

MOTIVATIONAL INTERVIEWING: IN HOEVERRE WORDT HET TOEGEPAST BINNEN DE EERSTELIJNS DIËTETIEK?

Amsterdam

Daniëlle Klaasen

Inleiding:

Naar aanleiding van verwijdering van de diëtistische zorg uit het basispakket in 2012 is het plan ontstaan om de effectiviteit van de behandeling door de diëtist meetbaar en beheersbaar te maken. Een manier om de effectiviteit te beïnvloeden is het stimuleren van een verandering in de leefstijl van een cliënt door het stimuleren van gedragsverandering. Een hiervoor bekende techniek binnen de diëtetiek is Motivational Interviewing (MI). Het is onduidelijk hoeveel diëtisten in de praktijk gebruik maken van MI. De onderzoeksvraag van deze scriptie luidt daarom: 'In hoeverre wordt Motivational Interviewing door diëtisten in Nederland werkzaam in de eerste lijn toegepast tijdens het eerste consult en welke diëtisten doen dit?'

Methode:

Om dit beschrijvende onderzoek uit te voeren is gebruik gemaakt van de data van het DIEET project opgezet door het lectoraat Gewichtsmanagement binnen de Hogeschool van Amsterdam. De data is verkregen middels het uitvoeren van observaties bij diëtisten in Nederland, werkzaam in de eerstelijns gezondheidszorg. Niet alleen is gekeken naar de toepassing van MI in het algemeen, maar ook naar de toepassing van de losse principes, namelijk 'toon empathie', 'ontwikkel discrepantie', 'herken weerstand', 'ondersteun persoonlijke effectiviteit' en 'stages of change'. Tevens is gekeken naar het verschil in kenmerken tussen diëtisten die MI toepasten en diëtisten die dit niet deden middels een t-toets voor continue variabelen en een chi-kwadraat toets voor dichotome en categoriale variabelen.

Resultaten:

In totaal zijn 165 van de 173 consulten meegenomen in de statistische analyse. Bij 13% (n=21) van de consulten werden alle elementen van MI door de diëtist toegepast en bij 52% (n=85) werd MI in minimale vorm toegepast. Geen verschil is zichtbaar in kenmerken tussen diëtisten die MI in zijn geheel toepassen en diëtisten die dat niet doen. Wel is er een verschil in de toepassing van verschillende MI principes. Diëtisten die empathie tonen zijn gemiddeld

4.4 jaar jonger dan diëtisten die geen empathie tonen ($p < 0.01$). Ook hebben diëtisten die empathie tonen gemiddeld 4.5 jaar later hun diploma behaald ($p < 0.05$) in vergelijking met diëtisten die geen empathie tonen en is de plek van werkzaamheid verschillend ($p < 0.01$). Diëtisten die het principe 'discrepantie ontwikkelen' toepassen, hebben vaker een WO opleiding genoten ($p < 0.05$). MI wordt eerder toegepast bij cliënten met een hoger opleidingsniveau ($p < 0.05$) en bij cliënten met overgewicht ($p < 0.01$).

Conclusie:

MI wordt door 13% van de diëtisten volledig toegepast. De minimale vorm wordt door 52% toegepast. Deze cijfers wijzen uit dat de diëtetiek op de goede weg is, maar dat er nog ruimte is voor verbetering. De huidige toegepaste MI kan worden verrijkt door het volledig toepassen van alle elementen. MI wordt voornamelijk toegepast bij cliënten met overgewicht en cliënten die hoger opgeleid zijn. MI kan echter zinvol zijn voor een bredere cliëntengroep en de effectiviteit van de behandeling verhogen.

Nestlé Health Science
Hoeverstein 36G, 4903 SC Oosterhout
Tel: 020 5699588
www.NestleHealthScience.nl